

מדיניות השקעות אחראיות של חטיבת ההשקעות של קבוצת הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים

קבוצת הראל השקעות בביטוח ושירותים פיננסיים בע"מ (להלן "הראל" או "הקבוצה") היא אחת מבין קבוצות הביטוח הגדולות בישראל. הקבוצה הינה משקיע מוסדי גדול, ומתוקף כך הינה בעלת השפעה על המשק הישראלי בכלל, ורווחתם ארוכת הטווח של פרטים בחברה הישראלית ושוק ההון המקומי בפרט. חטיבת ההשקעות בקבוצה מנהלת את כל כספי העמיתים במוצרי חסכון ארוך הטווח (פוליסות חיסכון, קופות גמל, קרנות פנסיה, ביטוחי מנהלים ומוצרי חיסכון נוספים) ואת ההון העצמי של הקבוצה (להלן "נוסטרו") באמצעות מגוון אפיקי השקעה בישראל ומחוצ לארץ.

הנהלת הקבוצה ועובדיה ערים לכובד האחריות המוטל עליהם כלפי העמיתים, כלפי החברה וכלפי המשק הישראלי. מתוך מחויבות ותחושת אחריות, וכן בהתאם לרגולציה בנושא מצד רשות שוק ההון, ביטוח וחסכון, החליטה חטיבת ההשקעות לאמץ מדיניות השקעות אחראיות (Responsible Investments) חדשה תוך שילוב שיקולים בנושאי סביבה, חברה וממשל תאגידי נאות (להלן "ESG"¹) בניהול השקעותיה. מסמך זה מפרט את מדיניות ההשקעות האחראיות של חטיבת ההשקעות בהראל, כלומר, את האופן שבו שיקולי ESG ישולבו בניהול ההשקעות.

כאחד מהמשקיעים המוסדיים הגדולים בישראל, חטיבת ההשקעות בהראל מרחיבה את גישתה לאחריות תאגידית במסגרת מדיניות ההשקעות של הקבוצה. זאת, מתוך הבנת החשיבות של נושאים אלו לכלל מחזיקי העניין של הראל, ובפרט מתוך תפיסה מהותית של ניהול סיכונים בתהליכי ניהול ההשקעות.

פעילות עסקית מכל סוג טומנת בחובה סיכונים מסוגים שונים. על מנת לצמוח, על חברות ליטול סיכונים באופן מושכל, תוך ניהולם במטרה למזער את סיכויי התממשותם ואת היקפי הנזק הפוטנציאלי. סוגיות סביבתיות, חברתיות ושל ממשל תאגידי (ESG) כמו למשל שינויי אקלים, בטיחות עובדים, בריאות הציבור, פרטיות, סיכונים טכנולוגיים וסייבר, וכן אתיקה מהוות גורמי סיכון משמעותיים עבור חברות רבות במשק, וכמשקיעים אנו מצפים מאותן חברות לנהל את גורמי הסיכון הללו באופן אפקטיבי, לטובת צמיחתן היציבה בטווח הארוך. ניהול אפקטיבי כאמור, יכול למזער חשיפה לגורמי הסיכון הללו ואת הנזקים הפוטנציאליים הטמונים בהם. בהתאם, אנו תופסים את תחום ההשקעה האחראית כנדבך נוסף בניהול סיכונים ההשקעות ובמאמץ למקסם את היחס בין תשואה לבין סיכון.

חשיבה זו מנחה אותנו בהערכת השקעות עתידיות וקבלת החלטות בנוגע להשקעות קיימות. אנו נשאף להשקיע בחברות ומיזמים בהם סיכונים אלו מנוהלים לדעתנו בצורה נכונה ומושכלת.

שילוב שיקולי ESG בפעילות חטיבת ההשקעות – ESG Integration

האסטרטגיה המובילה שנבחרה לשילוב שיקולי ESG בתהליכי העבודה של חטיבת ההשקעות היא אסטרטגיה של אינטגרציה – ESG Integration. מדובר באסטרטגיית ניהול השקעות, אשר במסגרתה יצורפו לכלל המדדים והשיקולים הסטנדרטיים הנבחנים בעת קבלת החלטות השקעה, גם בחינה מובנית של היבטי ESG. בחינה אופן ניהול היבטי ה-ESG תבוצע בהתאם לרמת המהותיות שלהם לכל סקטור ולכל השקעה ספציפית, באמצעות בחינת מדדים מובנים וברי השוואה, באופן יחסי לחברות מקבילות ולהתנהלות המומלצת בתחום. גישה זו תיושם בהדרגה בתהליכי קבלת החלטות בחטיבה – החל מניהול תמהיל ההשקעות, כניסה להשקעות חדשות, שינוי היקפי ההשקעות באחזקות קיימות, קביעת תנאי ההשקעה, וכן הערכת הסיכונים.

הבחינה תבצע על פי הערכת סיכונים ואופן ניהולם על ידי חברת המטרה. במסגרת זו, אומצו מדדים כמותיים שיאפשרו השוואה וסקלול לכדי הערכת ESG כללית של חברות המטרה (מהפרספקטיבה של הראל כמשקיע), בהתאם לערכי החברה, גורמי הסיכון המהותיים וההתנהלות המקובלת בתחום.

¹ ESG = Environmental, Social, Governance

על מנת ליישם מדיניות זו, ובמטרה לאפשר לחטיבת ההשקעות לקבל החלטות מושכלות על בסיס מידע מהימן, התקשרה הראל עם חברת Greeneye ESG Ltd ("גרינאיי") ועם חברת Moody's ESG ("מודיסי") אשר מספקות מערך מידע מקיף ורחב על החברות הישראליות ועל החברות הגלובאליות, בהתאמה². המתודולוגיות המוטמעות במערכות המידע של גרינאיי ומודיסי משקללות את התנהלות החברות בעשרות קריטריונים (לרבות בנושא סיכוני אקלים), תוך מתן משקלות שונים לרמת מהותיות שונה לנושאים במגזרים השונים. מקורות המידע של מערכות אלה מתבססים, בין היתר, על מידע ציבורי שהחברות מפרסמות על עצמן; מענה של החברות כתגובה על פרופיל ה-ESG שנבנה עליהן, וכן מידע על אירועים חריגים של החברות, המפורסמים בעיתונות ובקרב ארגונים סביבתיים וחברתיים.

בחינת ההתייחסות לנושא ה-ESG בהשקעות שאינן סחירות (כגון, אשראי, פרייבט אקוויטי (PE) ונדל"ן) תיעשה, ככלל, על ידי שאלונים ייעודיים לנושא שיופנו לחברות/קרנות המטרה ו/או באמצעות אמצעים אחרים.

על ידי שקלול כלל המדדים וניתוח הנתונים עליהם התבססו מדדים אלו, יוכלו האנליסטים ומנהלי ההשקעות של החטיבה להעריך את מידת ניהול הסיכון של חברת המטרה, בהתאם להיקף וסוג החשיפה של חברת המטרה לסיכוני ESG. בהתאם, הראל תשאף שהחברות בהן היא משקיעה ינהלו את סיכוני ה-ESG המהותיים להן, יפעלו בשקיפות מול מחזיקי העניין - יפרסמו מידע ונתונים אודות פעילותן, ההשפעה שלהן על הסביבה והחברה, מנגנוני הממשל התאגידי וההתנהלות מול העובדים.

אנו קוראים לחברות לקחת בחשבון את צרכי כל מחזיקי העניין שלהן בתכנון, ניהול ותפעול הפעילות העסקית שלהן, ולהתחשב בסטנדרטים הבינלאומיים הרלוונטיים אליהן. זאת, במטרה לייצר ערך ארוך טווח ובר קיימא.

² לעניין בחינת נושא הממשל התאגידי הראל תמשיך לעשות שימוש במודל הממשל התאגידי שפיתחה אנטרופי ממשל תאגידי בע"מ כמפורט להלן.

מיקודי ESG נבחרים להשקעות בישראל

המושג ESG מכסה סוגיות רבות ומגוונות מאוד, אשר רמת הרלוונטיות שלהן לכל מגזר עשויה להיות שונה מאוד. על מנת לאפשר יישום אפקטיבי של מדיניות זו (הן פנימית והן מול חברות המטרה), הוגדרו מראש מספר סוגיות ליבה מעולמות ה-ESG בהן נתמקד בשלב זה בהשקעות בישראל. בתהליך פנימי של הערכת סיכונים נבחנו סוגיות ESG שונות וסוגיות הליבה נבחרו בהתאם לרמת הסיכון שהן מהוות להראל ולמושאי ההשקעה, ובהתאם לרלוונטיות למגזרים השונים.

- **קיימות סביבתית:** התחום הסביבתי בוחר את האופן בו החברה מנהלת את הנושאים הסביבתיים שלה, ובכלל זה כיצד תהליכי תפעול מסוגים (כגון ייצור, הובלה, מימון וכו') משפיעים על הסביבה, ועלולים לפגוע במשאבי טבע לאורך זמן, וכיצד חברות עלולות להיפגע עקב השפעתן זו, וכן עקב צעדים שונים אשר עשויים להינקט כנגד התחום שבו הן פועלות במסגרת הטיפול במשבר האקלים. במסגרת זו, גורמי הסיכון המרכזיים עברנו הם:
 - היערכות לסיכונים משבר אקלים - תחום אשר היקפי הרגולציה העוסקת בו הולכים וגדלים ברחבי העולם;
 - הקטנת ההשפעה הסביבתית מפסולת שנוצרת בתהליכי תפעול ו/או בתהליכי העבודה של החברה – כולל התייחסות לפעילויות שנעשות בחברה, קביעת יעדים כמותיים ודיווח;
 - הקטנת ההשפעה הסביבתית מזיהום אוויר ומים, וכן ניהול השפעות המוצר על הסביבה.
- **אחריות חברתית:** תחום זה בוחר את האופן שבו פעילותה העסקית והתפעולית של חברת המטרה משפיעים על פיתוח חברתי-כלכלי של קהילות אנושיות המושפעות ממנו (לרבות הציבור, העובדים, הלקוחות וכו'), שמירה על זכויות האדם בהן, וקידום מטרות ציבוריות. במסגרת זו, גורמי הסיכון המרכזיים עברנו הם:
 - בחינת יחסי העבודה, ובכלל זה, ביו היתר, התחייבות ליחסי עבודה תקינים מול עובדים, קיום תוכניות לאיזון עבודה/פנאי, קיומו של בעל תפקיד הממונה על יחסי עבודה ודיווח על תוכניות לרווחת העובדים; בטיחות עובדים, וכן התייחסות למגוון תעסוקתי, אי-אפליה ושוויון הזדמנויות;
 - שמירה על פרטיות המידע, וכן התייחסות לסיכונים טכנולוגיים וסיכונים סייבר, ובכלל זה, קיומם של תקנים חיצוניים הרלוונטיים לפעילות החברה, תהליכים שנעשו בחברה בנושא, ומינוי של מנהל ייעודי לתחום זה;
 - ניהול השפעות חברתיות של המוצר, ובכלל זה, זיהוי ההשפעות, קיומה של אסטרטגיה בנושא, שיתוף פעולה והתייעצות עם גופים חיצוניים בנושא, וכן דיווח כמותי על יישום האסטרטגיה לניהול ההשפעות החברתיות בשיווק המוצר.
- **ממשל תאגידי:** תחום זה מתייחס למנגנוני הניהול של החברות ואמור להבטיח ניהול אפקטיבי שמטיב עם כל מחזיקי העניין ומאזן בין יעדים ארוכי וקצרי טווח. ממשל תאגידי מוגדר על ידינו מזה זמן רב כסוגיה מהותית בהתנהלות חברות הפורטפוליו. ומדיניות זו מעמיקה וממקדת את אופן הטיפול בו, ובכלל זה בקשר לסוגיות הבאות:
 - אתיקה, שקיפות והוגנות בהתנהלות העסקית השוטפת מול כלל מחזיקי העניין;
 - ניהול אפקטיבי של הדירקטוריון, שכן דירקטוריון פעיל ועצמאי מסייע להצלחה של החברה בהצבת יעדים ובהשגתם;
 - שמירה על שוויון זכויות לכל בעלי המניות, ובמיוחד הגנה על זכויות בעלי מניות המיעוט, כך שעמדתם תקבל ייצוג הולם והתייחסות.

בשלב זה, לצורך בחינת נושא הממשל התאגידי, הראל תמשיך לעשות שימוש במודל הערכת סיכון ממשל תאגידי שפותח על ידי אנטרופי ממשל תאגידי בע"מ (להלן: "מודל הממשל התאגידי" ו-"אנטרופי ממשל תאגידי", בהתאמה). באופן כללי ניתן לומר כי מודל הממשל התאגידי מתייחס לנושאים שונים, כגון: מבנה הדירקטוריון, ביקורת, זכויות בעלי מניות ואתיקה, מדיניות תגמול, וכן כולל התייחסות לאחריות תאגידית, ובכלל זה, בין היתר, נושאים כגון איכות סביבה, התנדבות, יחסי עבודה, גיוון בכוח העבודה ושוויון מגדרי, כאשר לכל קטגוריה/נושא ניתנות משקולות שונות. לאחר שקלול הנושאים השונים מתקבלת תוצאה (הנעה בין Negative ל-Advanced) המדרגת את איכות הממשל התאגידי של התאגיד הנבחן.

עבור כל יעד השקעה, ההחלטה אם להשקיע ובאילו תנאים, תיקח בחשבון הערכה של הסוגיות המהותיות ביותר שמשפיעות על סיכויי ההצלחה של מושא ההשקעה, ואופן הטיפול בהן. מדיניות זו הינה דינמית ובדומה לכל מדיניות אחרת, תבחן באופן תקופתי על מנת להבטיח זיהוי סיכונים מתפתחים נוספים, ככל שאלה יהיו מהותיים עבור הראל כמשקיע, בהתאם לשינויים בפורטפוליו או בשל התפתחויות בשוק.

יודגש כי מתוך אחריות כלפי העמיתים, החברה בחרה שלא להימנע באופן גורף מהשקעה בסקטור עסקי מסוים. החברה תפעל באופן שוטף והדרגתי על מנת לצמצם את רמת החשיפה של השקעותיה לסיכונים ESG, בהתאם להתפתחות הדינמית של גורמי הסיכון בעולמות התוכן הרלוונטיים. החברה שומרת לעצמה את הזכות שלא להשקיע בחברות שימצאו כאלו שאינן בנות קיימא ואינן עומדות בסטנדרטים הנדרשים בתחומי ה-ESG, ככל שהזדמנויות השקעה כאלו יעלו בעתיד.

מעורבות (Engagement)

נוסף על אסטרטגיית ESG integration המובילה (שתוארה לעיל), אסטרטגייה נוספת שנקוט בה במסגרת מדיניות זו היא שימוש בכלים העומדים לרשותנו כמשקיעים, לבעלות אקטיבית (Active Ownership) בחברות, על מנת לקדם ניהול אפקטיבי של תחומי ESG בחברות המטרה. זאת, מתוך הבנה שניהול היבטי ESG הוא תהליך ארוך טווח בחברות המטרה, וחלק מאחריותנו כמשקיע היא להניע אותן לפעולה בהקשר זה. מטרתה של אסטרטגייה זו היא לייצר דיאלוג מתמשך עם החברות בנוגע לתחומים אלו, ולהציג להן באופן שוטף את הציפיות שלנו כבעלי מניות ו/או כמחזיקי אג"ח בהן בהקשר לניהול מתקדם של סיכונים סביבה ואקלים, סיכונים חברתיים וסיכונים אתיקה וממשל תאגידי. בנוסף, במסגרת זו, החלטות בנוגע לאופן ההצבעה באסיפה הכללית על נושאים אסטרטגיים כמו מינויים, חבילות תגמול או עסקאות מהותיות, יושפעו גם משיקולי ESG ואופן הניהול של היבטים אלו בחברות. הצבעותינו יהיו מכוונות, בין היתר, לקידום ניהול אפקטיבי של סיכונים ESG בחברות והעלאת המודעות הפנימית לחשיבות התחום.

אסטרטגייה זו תיושם בחברות הישראליות בהן אנו משקיעים, היכן שיש לנו ערך מוסף ייחודי כמשקיעים אקטיביים. האסטרטגייה תשמש לעידוד חברות הפורטפוליו לשפר את ביצועיהן בתחום נבחר ולנהל באופן אפקטיבי את גורמי הסיכון המהותיים ביותר להן ולנו. מטרה זו תעמוד לנגד עינינו בהתנהלות השוטפת מול החברות.

יישום המדיניות

יישום מדיניות זו היא באחריות הגורמים הרלוונטיים בחטיבת ההשקעות המחויבים ליישום עקרונותיה בעבודתם. ועדת ההשקעות תפקח על יישום המדיניות והעמידה בה על ידי החטיבה. כמו כן, ועדת ההשקעות תבחן באופן תקופתי (לפחות אחת לשלוש שנים) את הצורך בעדכון המדיניות, ובפרט את הצורך בעדכון רשימת מיקודי ה-ESG ואסטרטגיית ההשקעות. במסגרת תהליך זה, יזוהו על ידי חטיבת ההשקעות ואגף ניהול סיכונים, סיכונים מתפתחים בתחומי ESG (ובפרט סיכונים סביבה ואקלים, סיכונים טכנולוגיים וסיכונים סייבר), ושילובם במדיניות יישקל בהתאם למהותיותם לתיק ההשקעות.

מדיניות זו תחול על כל אפיקי ההשקעה בהן פועלת חטיבת ההשקעות בהראל (סחירים ולא סחירים כאחד), הן ביחס לכספי העמיתים והן ביחס לכספי הנוסטרו. בפרט, מדיניות זו תיושם ביחס לאפיקי ההשקעה הבאים: נכסים סחירים בישראל, נכסים סחירים בחו"ל, אשראי לא סחיר, נכסי נדל"ן, השקעה בחברות פרטיות וקרנות PE.

בשלב הראשון מדיניות זו תיושם בהשקעות בישראל, וכן בהשקעות מחוץ לישראל (בחברות הנסחרות בארה"ב ובאירופה), וכן בקשר להשקעות שאינן סחירות כמפורט לעיל, והכל בהתאם לספי המהותיות שאושרו על ידי ועדת ההשקעות.

כמו כן, הצבעותינו באסיפות כלליות יהיו מכוונות, בין היתר, לקידום ניהול אפקטיבי של סיכונים ESG בחברות והעלאת המודעות הפנימית לחשיבות התחום.

הטמעת מדיניות זו במלואה, תיעשה באופן הדרגתי עם פיתוח מומחיות מעמיקה בבחינה והערכה מתחכמת ומדויקת של התחומים האמורים. זאת, בהתאם לתוכנית הטמעה רב שנתית במסגרתה יקבלו העובדים הדרכה וליווי שיגבירו את יכולותיהם המקצועיות בתחומי ה-ESG, וכן בדיאלוג עם חברות הפורטפוליו לגבי גישתם לנושאי ESG. הראל תשאף לסייע לחברות המעוניינות בכך, להבין את התחום כפי שהוא נוגע אליהם, ולאתר מיקודים רצויים לשיפור ביצועיהן. בהתאם, לאורך זמן, עשויים להתבצע עדכונים בפורטפוליו האחזקות של חטיבת ההשקעות באופן הדרגתי ואחראי, הן כלפי העמיתים והן כלפי המשק הישראלי, כך שישקף את הערכים והעקרונות המובעים במדיניות זו, וכן שינויים והתפתחויות עתידיים בתחום.

אנו מאמינים כי יישום המדיניות במסגרת הפורטפוליו יבטיחו עבור הראל ועבור העמיתים שגשוג וצמיחה יציבים וארוכי טווח.